

شماره ۳ دوره ۲ پاییز ۱۴۰۱

فصلنامه مدیریت دانش در ورزش دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنج

ارائه الگوی نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران

اعظم آزادی^۱، قاسم رحیمی^۲، رسول نظری^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.
۲. استادیار گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران. ۳۰ دانشیار گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

rahimi_gh@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۲۹

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۹/۰۶

چکیده:

پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران انجام شده است. روش انجام تحقیق از نوع «کثرت‌گرایی گردد تئوری در داده‌ها» است که در ابتدا با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای، عناصر تشکیل دهنده مشارکت شناسایی شد و سپس از مصاحبه عمیق با ۱۷ خبره عملیاتی و علمی، جهت استخراج عناصر و گروه‌بندی آنها با روش تحلیل تم استفاده گردید. خروجی این مرحله شناسایی ۹۲ شاخص در قالب ۵ بُعد اصلی و ۱۲ بُعد فرعی بود. برای تعیین روایی از «اعتبار همگرا و واگرا» استفاده شد که نتایج در حد مطلوب بود و نشان داد برای توسعه پایدار ایران، تهیه و تدوین برنامه راهبردی در خصوص ورزش و توجه مسئولان و دست‌اندر کاران در این زمینه به ظرفیت‌های بخش خصوصی در فعالیت‌های ورزشی و گسترش اماکن ورزشی در فضای شهری و توزیع متعادل امکانات و وسایل تفریحی و ورزشی برای دسترسی تمام شهروندان به این فضا ضروری است. اما برای رفع مشکلات، توجه به راهبردهای سازمانی که شامل تدوین برنامه استراتژیک برای مشارکت مردم در سازمان ورزش و استفاده از ابزارهای کنترلی و ارزیابی برای اطمینان از اثربخشی کارهای تیمی و مشارکتی در ورزش در کنار ایجاد محیط کاری توأم با اعتماد و صداقت در میان مشارکت‌کنندگان برای بهبود ارتباطات شخصی و میان فردی در میان مشارکت‌کنندگان است می‌تواند زمینه پایداری را فراهم کند. عوامل علی و ساختاری در ورزش باعث ایجاد بستر محیطی، عملیات مدیریتی و کیفیت خدمات می‌شود و در نهایت با تقویت تک تک متغیرها، باید تقاضا محور شده و سهم ورزش در توسعه پایدار ایران تداوم یابد.

کلمات کلیدی: توسعه پایدار، سهم ورزش، مشارکت ورزشی.

مقدمه

توسعه پایدار امروزه یکی از موضوعات اصلی مورد بحث توسعه و برنامه‌ریزی است. در عین حال از این مفهوم نیز مانند خود مفهوم توسعه، برداشت‌های گوناگونی شده است. نکته مشترک تمامی این انگاره‌ها پایداری و رسیدن به فرآیندی از توسعه است که بتواند پایا و با دوام باشد. لازمه پایداری تعادل است؛ زیرا یک سیستم نامتعادل، ناپایدار نیز خواهد بود (Khoshbakhti, Nasseh, & Nakhzari Moghadam, 2021). توسعه از طریق ورزش، یکی از سریع‌ترین جنبه‌های رو به رشد جهانی‌سازی ورزش است و عمده این رشد در اثر نیروی «بالقوه ورزش کردن» است، در مطالعات مشخص شده که ورزش و فعالیت بدنی، سبب افزایش «هوش هیجانی» و «وضعیت اقتصادی - اجتماعی» می‌شود (Rajesh, Hussain, & Cherappurath, 2021). بهبود رفتار مطلوب اجتماعی در افراد با تأکید بر ورزش همگانی سبب بالا رفتن عوامل انگیزشی، احساسی، اجتماعی، فردی، دانشی و فرهنگی در افراد می‌گردد (Qin & Liu, 2020). به نظر می‌رسد ورزش می‌تواند نقش قابل توجه و مستقیمی در دستیابی به برخی از اهداف توسعه پایدار داشته باشد. دستیابی به این اهداف مشروط بر این است که آنها در گفتمانی معنادار و با گروه‌هایی پذیرنده و در همکاری مستقیم با سیاست‌های کلان، مورد استفاده قرار گیرد (Hozhabri, Ramezani Nejad, & Shaji, 2021). همچنین با توجه به نقشی که خانواده‌ها در توسعه فرهنگ دارند می‌توانند با مثبت اندیشی، خوشبختی و قدردانی از هم‌نوع و تشبیت زندگی هم‌زمان، فرهنگ ورزش و سلامت را به سایر اعضای خانواده تسری دهند. گذشته از فرهنگ‌سازی و تغییر نگرش باید زیرساخت‌های لازم را هم برای ورزش ایجاد کرد (Asare Dezfuli, Alam, & Zarghami, 2018).

اهداف مذکور، قابلیت اثرگذاری بر تصمیمات استراتژیک مدیران ورزشی را دارد و دور شدن از اهداف سازمان را عامل منفی رفتار سیاسی مدیران ورزشی ذکر می‌کند. عوامل سازمانی و فردی دو مؤلفه دیگر بدست آمده می‌باشند (Nazarii, Rafeei, & Dehkordi, & Ramezani Nejad, 2020). همچنین اجرای راهبردها باور در مدیران عالی، همراهی مدیران عملیاتی و تخصیص منابع مالی به‌طور کلی می‌تواند ضعف در منابع انسانی و منابع مالی را که مهم‌ترین موانع اجرای برنامه راهبردی است از بین ببرد (Nazari, Tabatabaei, & Karimian, 2017). از آنجایی که، وظیفه اصلی دولت، نظارت، کنترل و هدایت است و امروزه دولت‌ها در نظام‌های مختلف اقتصادی و سیاسی، عمدتاً، سیاست‌گذاری و جهت‌گیری کلان ملی و منطقه‌ای را بر عهده داشته و تلاش می‌کنند بخش خصوصی را، در راستای اجرای اهداف خود قرار دهند و با توجه به اینکه، دولت، سرمایه‌گذاری هنگفتی در ورزش کشور داشته است. بررسی عملکرد نشان می‌دهد استفاده بهینه‌ای از منابع سرمایه‌ای موجود کشور به عمل نیامده است (Schulenkorf & Sherry, 2021).

یکی از دلایل عدم توسعه در عرصه ورزش، کم توجهی مسئولان به این مقوله مهم و سلیقه‌ای عمل کردن است. سازمان‌های ورزشی در صورتی که قصد بقاء و در نهایت پیشرفت داشته باشند در محیط توسعه یافته کنونی باید از برنامه راهبردی برخوردار باشند چرا که موفقیت در رقابت‌های بین‌المللی حاصل برنامه‌ریزی راهبردی و برنامه‌محوری است. متأسفانه در شرایط جاری مشاهده می‌شود که راهبرد ورزشی برای توسعه ورزش در کشور، بسیار قدیمی و کپی برنامه قبلی تدوین شده در اوایل دهه ۸۰ و دارای نقاط ضعف فراوان است و قدرت و کارایی لازم را با توجه به اسناد بالادستی سازمان ندارد (Nazari, & Yaghmaei, & Sohrabi, 2016). طی دو دهه اخیر مکانیزم‌های توسعه مشارکت بخش خصوصی در ورزش در بسیاری از کشورها طراحی و به مرحله اجراء درآمده است و از آن به عنوان، راه‌حلی منطقی جهت استفاده کارآمد از امکانات و منابع موجود بهره‌گیری شده است. توسعه مشارکت بخش خصوصی همانند بسیاری از سیاست‌های دیگر، از جمله روندهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی است و مهمترین اهداف آن، تمرکززدایی در اقتصاد و جلب مشارکت بیشتر بخش خصوصی در فعالیت‌های ورزشی به سطح بالاتر و ارتقای رشد فرهنگی است (Bentley, Patterson, Mitchell, & Backhouse, 2021). مشارکت همگانی در ورزش در بسیاری از کشورها طراحی و به مرحله اجراء درآمده است و از آن به عنوان، راه‌حلی منطقی جهت استفاده کارآمد از امکانات و منابع موجود بهره‌گیری شده است. توسعه مشارکت عمومی همانند بسیاری از سیاست‌های

دیگر، از جمله روندهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی می‌باشد و مهمترین اهداف آن، تمرکززدایی در اقتصاد و جلب مشارکت بیشتر مردم در فعالیتهای اجتماعی به سطح بالاتر و ارتقای رشد فرهنگی است (Dai & Menhas, 2020).

سرانه شغلی و بیکار بودن و هدر رفتن برخی اماکن و امکانات به طور همزمان وجود دارد (Pavlidis, 2020). هدف از این مقاله؛ تجزیه و تحلیل وضعیت و تغییرات منابع ورزشی در مدارس و دانشگاه‌ها، تجزیه و تحلیل نقش اجتماعی شدن و توسعه پایدار منابع ورزشی در زمینه اصلاح طرف تأمین و درک توسعه پایدار است. توسعه پایدار سبب جامعه‌پذیری و در به اشتراک گذاری منابع ورزشی نقش مهمی دارد و می‌تواند برای بهبود استفاده از منابع ورزشی مورد استفاده قرار گیرد. علی‌رغم شواهد اثربخشی آن در زمینه «مطالعات تعارض»، نظریه «تماس بین گروهی» بندرت در مداخلات ورزش مخصوص توسعه پایدار ورزش طراحی شده است (Nasirzadh, Frahani, & Soltanian, 2019). سودمندی ارتباطات بین گروهی در زمینه توسعه پایدار ورزش وجود دارد و برای به حداکثر رساندن فرصت‌ها برای تأثیر مثبت اجتماعی، جنبه «ارتباط فرهنگی و پتانسیل هیجان» به عنوان یک شرط مهم دیگر برای دستیابی به توسعه معنادار گروه پیشنهاد گردید. با وجود شواهد فزاینده مبنی بر اینکه برنامه‌های ورزش برای توسعه پایدار ورزش می‌تواند به توسعه جامعه کمک کنند، هنوز کمبود تحقیق تجربی در مورد جنبه‌های مختلف اجتماعی مدیریتی توسعه پایدار ورزش وجود دارد. به عنوان مثال، تلاش برای دستیابی به برنامه‌های محلی برای توسعه پایدار ورزش، نقش‌ها، مسئولیت‌ها و تأثیر «بالقوه جوانان دوباره درگیر» به مطالعات بیشتری نیاز است و تعدادی از قابلیت‌های مهم، عامل تغییر هستند که آنها را قادر می‌سازد تا به طور منحصر به فردی اندازه‌گیری کنند و بهترین پاسخ را به نیازهای شرکت کنندگان برنامه و جوامع محلی در محیط‌های پیچیده فرهنگی اجتماعی داشته باشند (Khoshbakhti et al., 2021). باشگاه‌های ورزشی از طریق ابزارهای ارتباطی، دوره‌های آموزشی سهامداران، تشخیص و تأمین مالی، آگاهی و بسیج، طرفداری، سیاست‌ها و روش‌ها، به اشتراک‌گذاری و شبکه‌سازی به توسعه ورزش پایدار کمک می‌کنند (Johnson et al., 2020). راهکارهایی از جمله: رسانه‌های جمعی، سازمان‌ها و نهادهای ورزشی، مسئولان و برنامه‌ریزان ورزشی، آموزش و مسائل فرهنگی، نقش بسزایی در توسعه مشارکت مردم در ورزش دارند (Nazari, 2021a).

همچنین شاخص‌های فرهنگی اجتماعی ورزش بر توسعه پایدار جامعه شهری تأثیر معنی‌داری دارد و کمبود نیروی انسانی، بودجه و مسائل مالی، کیفیت و کمیّت اماکن و تجهیزات ورزشی از موانع توسعه و ارتقای ورزش همگانی هستند (Dai & Menhas, 2020). مدیران و متولیان ورزش همگانی می‌توانند. به رغم تعداد بالا و روز افزون فارغ‌التحصیلان تربیت‌بدنی با استفاده از آنها، کمبود نیروی متخصص در بخش ورزش همگانی را جبران کنند. همچنین مدیران می‌توانند با مشخص کردن شرح وظایف برای تمام سازمان‌ها و نهادهای دست‌اندرکار ورزش همگانی، با بهره‌گیری از نیروی داوطلب موجود به توسعه ورزش همگانی کمک کنند.

در طول سالیان گذشته تا به امروز علی‌رغم اجرای طرح و برنامه‌های مختلف و اقدامات ارزشمند انجام‌شده در حوزه ورزش توسط وزارت ورزش، به دلیل نداشتن نیروی انسانی متخصص و بودجه و امکانات در حد نیاز این اقدامات قادر به پاسخگویی باکیفیت به نیازهای جسمی و حرکتی افراد جامعه و در نهایت تقویت سواد حرکتی خیل عظیم و مشتاق و فعالیتهای ورزشی در گستره کشور پهناورمان ایران اسلامی نبوده است. یکی از ویژگی‌های مهمی که نظریه‌پردازان برای یک توسعه پایدار و سالم در نظر گرفته‌اند؛ تاکید بر مشارکت نهادهای مردمی و تشویق و ترغیب شهروندان به مشارکت در فرآیند برنامه‌ریزی است که در بسیاری از کشورها طراحی و به مرحله اجراء درآمده و از آن به عنوان، راه‌حلی در جهت منطقی کردن ساختار اقتصادی جامعه، کاهش بار مالی، افزایش کارایی، گسترش فعالیت‌ها و تجهیز منابع مالی دولت و استفاده کارآمد از امکانات و منابع موجود بهره‌گیری شده است. شرایط حاکم بر ورزش کشور، حکایت از آن دارد که در طول سه دهه گذشته، بخش‌های مختلف ورزش همگانی، قهرمانی، آموزش و پرورش در سیطره مستقیم دولت یا مؤسسات وابسته‌ی آن بوده است به طوری که، امکان زمینه‌سازی فعالیت‌های سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی به نحو مطلوب و مناسب فراهم نشده است و این سوال را ایجاد می‌کند که آیا ورزش به توسعه پایدار ورزش در ایران منجر می‌شود؟

روش شناسی

با توجه به موضوع پژوهش که، ارائه الگوی نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران است، این تحقیق با روش تحلیل مفاهیم بررسی شد. روش‌های جمع‌آوری داده‌ها در مراحل مختلف متفاوت است. الف) جمع‌آوری اطلاعات و شناخت عوامل در فاز شناخت و مصاحبه با افراد خبره و در ادامه با توجه به سوال، انتخاب معیاری مشخص جهت شمول و یا عدم شمول مقالات و کارهای انجام شده داشت تا از آن طریق بتوان نسبت به شکل‌گیری علمی تحقیق اطمینان حاصل کرد. این معیارها از آن جهت ضروری هستند که به عنوان فیلترهایی موجب حذف اطلاعات نادرست و نامربوط به پژوهش می‌گردد. به این منظور برای اینکه مطالعه‌ای در مرور نظامند این پژوهش در نظر گرفته شود، نخست می‌بایست مقاله‌ای علمی و چاپ شده در یک مجله و ژورنال دانشگاهی انتخاب می‌شد ضمن آن که می‌بایست این مقاله بین سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۹ منتشر شده باشد. دیگر اینکه چنین مقاله‌ای بایستی مورد توجه قرار گرفته باشد و خواه در یک روش عملیاتی و خواه بصورت مفهومی بر روی اهداف پژوهش (مطالعه) اثر داشته باشد و از آنجایی که مفاهیم و ایده‌ها در مدیریت بسیار سریع پیشرفت و توسعه می‌یابد به همین علت مقالات از چهارده سال قدیمی‌تر مناسب تشخیص داده نشد چرا که می‌توانست سبب ایجاد مشکل و تحریف نتایج شود. البته لازم به ذکر است که علاوه بر مقالات انتخاب شده براساس معیارهای فوق، برخی از مقالاتی که در ژورنال‌های با رتبه پائین‌تر و حتی مقالات ارائه شده در کنفرانس‌ها نیز، مورد توجه قرار گرفت تا از این طریق دسترسی جامع‌تری به ادبیات مرتبط با این حوزه داشته باشیم. گفتنی است که جستجوی مقالات، در پایگاه‌های اطلاعاتی انجام پذیرفته است و ضروری بود که در مرحله جستجوی مقالات، استراتژی مناسب به کار گرفته شود تا نوشته‌های بالقوه برای مرور ادبیات شناسایی شود. در ادامه فاز شناخت جهت تکمیل اطلاعات و غنای مبانی نظری و همچنین توجه به شرایط از طریق تشکیل جلسات مصاحبه دقیق با خبرگان و صاحب‌نظران اقدام شد. در تحقیقات کیفی، مصاحبه جامع یا گفتگوی هدف‌دار یکی از روش‌های شناخته شده است که برای جمع‌آوری داده‌ها به صورت فزاینده‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ب) فاز طراحی الگو، هدف در این فاز، تعیین کدهای محتوایی و در نهایت تعیین ارتباط بین آنها است.

ج) فاز ارزیابی، در مرحله دوم با استفاده از داده‌های جمع‌آوری شده از مصاحبه‌ها و سایر داده‌های موجود و همچنین با استفاده از ابزارهایی نظیر پرسشنامه اقدام به جمع‌آوری اطلاعات کمی در مورد پدیده مورد مطالعه می‌شود. در این مرحله با استفاده از تکنیک‌های آماری اطلاعات گردآوری شده مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد و الگوی نهایی تحقیق با استفاده از روش‌های آماری، همچون: الگوی معادلات ساختاری و تحلیل مسیر آزمون، تهیه می‌شود. برای این منظور از الگوسازی معادلات ساختاری، مبتنی بر حداقل مجذورات جزئی استفاده شده است. در ادامه، این روش به تفصیل مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در کل، روش انجام تحقیق بصورت طرح ترکیبی (کیفی-کمی) از نوع کثرت‌گرایی در داده‌ها است که با توجه به انجام تحقیق در سه فاز جداگانه، در گام اول با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای، برخی از عناصر تشکیل دهنده الگو، شناسایی و سپس به منظور بومی‌سازی و شناسایی سایر عوامل تأثیرگذار بر الگو، بعد از مصاحبه دقیق با ۱۷ خبره عملیاتی و علمی، با استناد به مقالات و مصاحبات مذکور، تحلیل‌ها تهیه شد. جامعه آماری این تحقیق شامل مطالعه برخی مقالات و کتب مربوط به موضوع و مصاحبه با ۲۰ نفر از خبرگان (اساتید و مدیران ورزشی) بوده است، با استفاده از شیوه نمونه‌گیری هدفمند، تعداد ۲۰ خبره به عنوان نمونه کمی انتخاب شدند. جهت استخراج عناصر و گروه‌بندی آنها از روش تحلیل تم استفاده گردید. در نهایت الگوی پیشنهادی با استفاده از معادلات ساختاری مبتنی بر رویکرد حداقل مربعات جزئی، مورد آزمون و سنجش قرار گرفت.

یافته‌ها

جهت تدوین ارائه الگوی نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران در راستای دستیابی به اهداف تحقیق از طریق مرور نظامند تعداد ۵۰ مقاله شناسایی گردید که پس از بررسی و از طریق روش تحلیل محتوا، عوامل و عناصر تشکیل دهنده نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران که در ادبیات نظری بیان شده است شناسایی گردید. در این مرحله به منظور تکمیل و بومی‌سازی، از طریق مصاحبه با خبرگان مورد مطالعه و سپس تحلیل محتوای مطالب بیان شده در طول مصاحبه‌ها سایر عناصر تأثیرگذار در شکل‌دهی ارائه الگوی نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران با توجه به رویکرد سهم ورزش در تولید ناخالص ملی حاصل شد.

شرایط علی: شرایط علی؛ مجموعه‌ای از وقایع و شرایط است که بر مقوله محوری اثر می‌گذارد. مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر هر سه پدیده محوری به شرح ذیل می‌باشد:

جدول ۱- دسته‌های مفهومی تشکیل‌دهنده مفاهیم عوامل علی

مقوله اصلی	زیرمقوله	گویه مرتبط	معرف
رهبری سازمان‌های ورزشی	ویژگی‌های مردم	انگیزه به فعالیت ورزشی	تبلیغات گسترده در رسانه‌ها برای ورزش
			دسترسی ارزان همگان به فضاهای ورزشی
			تاکید پزشکان بر نقش ورزش در سلامتی
			کم هزینه شدن ورزش
			امکان حضور گسترده افراد از همه طبقات در ورزش و فعالیت بدنی
			حذف دیدگاه جنسیتی در خصوص ورزش
			پایه گذاری فعالیت‌بدنی در مدارس
			ارتباط موثر با مراکز ورزش همگانی دنیا
			بهره‌گیری از فناوری روزآمد برای آموزش مربوط به ورزش
			تهیه برنامه راهبردی و ارائه الگو برای توسعه پایدار ورزشی
رهبری هوشمندانه در سازمان‌های ورزشی	هدفگذاری مناسب و تلاش جهت رسیدن به اهداف	دیدگاه نسبت به فعالیت ورزشی	برگزاری برخی مسابقات همگانی به مناسبت‌های مختلف
			الگو گرفتن از کشورهای پیشرفته غربی
			امکان زمینه سازی فعالیت‌های سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی
			بهره گرفتن از نیروهای متخصص و کارشناس
			انتصاب مدیران شایسته در مناسب ورزشی سازمان و فدراسیون‌ها
			مدیریت واحد و سیاست یکسان در ورزش همگانی
			ایجاد پایگاه‌های ورزش صبحگاهی در فضاهای سبز و اماکن ورزشی
			اعطای موافقت اصولی به شیوه سهل برای احداث اماکن ورزشی بخش خصوصی
			ایجاد کنش اجتماعی برای ورزش کردن
			گسترش مشارکت نهادهای عمومی و مردمی در توسعه ورزش
ساختار جامعه	فرهنگ ورزش همگانی	مهارت‌های مدیریت در سازمان‌های ورزشی	ایجاد روحیه ورزشکاری در بین مردم از طریق رسانه و نهادهای ورزشی
			توجه به مشارکت ورزش بانوان در شهرهای مذهبی مثل مشهد و قم
			توجه فرهنگی خانواده‌ها به افزایش مشارکت ورزشی با هدف تندرستی
			پرداختن به ورزش همگانی بخصوص در مدارس غیر حرفه‌ای
			فرهنگ سازی برای ایجاد روحیه ورزشکاری
			مقابله با رواج فرهنگ بی تحرکی
			ایجاد نظام استعدادیابی در ورزش قهرمانی
			نگهداری و بهبود ورزشگاه‌ها و تجهیزات مورد نیاز ورزش حرفه‌ای
			رفع چالش‌های پیشروی مدیریت ورزش قهرمانی کشور
			ساخت اماکن مناسب برای ورزش بانوان
فرهنگ ورزش قهرمانی	توجه به ورزش بانوان	توانمندی فردی	فرهنگ سازی ورزش بانوان از سطح مدارس
			توجه بیشتر خانواده به ورزش بانوان

عوامل علی تأثیرگذار در شکل‌دهی ارائه الگوی نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران

شرایط زمینه‌ای یا بستر حاکم: مجموعه شرایطی هستند که زمینه پدیده مورد نظر را فراهم می‌سازند و بر رفتارها و کنش‌ها تأثیر می‌گذارند. شرایط زمینه‌ای، مقوله محوری و نتایج منتج از آن را تحت تأثیر قرار می‌دهد. (استراووس و کوربی، ۱۳۹۰) در این پژوهش شرایط زمینه‌ای به دو دسته عمده تقسیم شده است؛ سخت افزارها و تجهیزات و قوانین و سیاست‌ها می‌باشد که بر نتایج پدیده‌های محوری این پژوهش تأثیر گذار می‌باشد.

جدول ۲ - دسته‌های مفهومی تشکیل‌دهنده مفاهیم عوامل زمینه‌ای

مقوله اصلی	زیرمقوله	گویه مرتبط	معرف
عوامل زمینه‌ای تأثیرگذار در شکل‌دهی ارائه الگوی نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران	سخت افزارها و تجهیزات	محیطی و کالبدی	توجه به نیازهای ورزشی در منطقه
			گسترش فضاهای فرهنگی و ورزشی
			ایجاد فضاهای مناسب برای حرکات ورزشی
			توجه به رواج بازی‌های بومی و محلی
			ایجاد دیدگاه اقتصادی و درآمدزایی
			رفع وابستگی فدراسیون به بودجه عمومی
	قوانین و سیاستها	اقتصادی و اجتماعی	ایجاد انگیزه‌ی لازم برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی
			ارائه تسهیلات مورد نیاز برای حضور اقشار کم درآمد در ورزش همگانی
			حمایت تمام‌قد دولت از مشارکت کنندگان ورزشی
			توجه مجلس به افزایش مشارکت از طریق وضع قوانین
			لحاظ کردن علایق، سلاقی و نیازهای واقعی مردم در برنامه‌ها و سیاستگذاری‌های ورزشی
			قوانین متمرکز و نهادینه شدن سیاست‌های سازمان ورزش و فدراسیون‌ها
سازمانهای ورزشی	سیاستهای	استانداردسازی فعالیت‌های مربوط به ورزش همگانی و قهرمانی	
		سیاستهای	

شرایط مداخله‌گر (میانجی): شرایط میانجی، کلی و وسیع است که بر چگونگی کنش/کنش‌های متقابل تأثیر می‌گذارد. در پژوهش حاضر براساس تحلیل محتوای مصاحبه‌ها، مقوله‌های زیر به عنوان شرایط مداخله‌گر استخراج شده است:

جدول ۳ - دسته‌های مفهومی تشکیل‌دهنده مفاهیم عوامل مداخله‌ای

مقوله اصلی	زیرمقوله	گویه مرتبط	معرف
عوامل مداخله‌ای تأثیرگذار در شکل‌دهی ارائه الگوی نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران	ارتباطات بین سازمان‌های ورزشی	ارتباطات درونی	سامانه‌ی ارتباطی قوی بین سازمان و فدراسیون‌ها
			سامانه‌ی ارتباطی با ادارات آموزش پرورش، شهرداری و دانشگاه
			بهره‌گیری از افراد با تحصیلات تربیت‌بدنی برای برنامه‌ریزی
			ارتقای دیدگاه ورزش در بین سیاسیون
			اصلاح ساختارها برای حمایت از فضاهای ورزشی
			تهیه برنامه استراتژیک، روشن بودن سیاست‌ها و جهت‌گیری‌ها
	روزآمدی سازمان‌های ورزشی	نوآوری در خدمات	بهره‌گیری از فن‌آوری‌های نو در آموزش و ترویج ورزش
			پرداخت یارانه‌های غیرمستقیم به باشگاه‌های ورزشی
			مقرون به صرفه شدن فعالیت ورزشی برای باشگاه‌ها
			به روز شدن تجهیزات و زیرساخت‌ها در اماکن عمومی
			ایجاد سالن‌های چند منظوره و برپایی مسابقات شهری
			استفاده بهینه از مسابقات ورزشی و کسب درآمد
نوآوری در تامین منابع مالی مشارکت ورزشی	نوآوری در تامین	توجه به حامیان ورزشی و اسپانسرها	
		مشارکت	

راهبردها: راهبردهای مورد نظر به ارائه راه‌حل‌هایی برای مواجهه با پدیده مورد مطالعه اشاره دارد که هدف آن «اداره کردن، برخورد، به انجام رساندن و حساسیت نشان دادن به پدیده مورد مطالعه است. که در مورد این پژوهش به شکل زیر استخراج شده است:

جدول ۴ - دسته‌های مفهومی تشکیل‌دهنده مفاهیم راهبردها

مقوله اصلی	زیرمقوله	گویه مرتبط	معرف	
راهبردهای تأثیرگذار در شکل‌دهی ارائه الگوی نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران	ضابطه محوری	توجه به مأموریت در سازمان‌های ورزشی	هدف‌گذاری بلند مدت سازمانی سازمان ورزش	
		توجه به تیم‌گرایی در سازمان‌های ورزشی	تدوین برنامه استراتژیک برای مشارکت استادان دانشگاه‌های تربیت‌بدنی در سازمان ورزش	
		ارزیابی عملکرد مستمر در سازمان‌های ورزشی	حذف مدیران سیاسی از ورزش	
	توسعه محوری	آموزش روش‌های مشارکت از طریق رسانه	ارایه‌ی گزینه‌های راهبردی در سازمان ورزش با توجه به فرصت‌ها	
		توجه به سرمایه اجتماعی در سازمان‌های ورزشی	تشکیل گروه‌های تعاملی در جامعه	
		مدیریت کیفیت در سازمان‌های ورزشی	ترغیب به تیم‌سازی و مشارکت مردم در کارهای تیمی و مشارکتی در ورزش	
				برگزاری کارگاه‌های آموزشی دانش‌افزایی از طریق رسانه
				تربیت مدیران ورزشی کارآمد
				ارتباط دانشگاه با صنعت ورزش
				آموزش‌های رسانه‌ای در زمینه دسترسی به اطلاعات مشارکت کنندگان
				بهبود ارتباطات شخصی و میان فردی در میان مشارکت کنندگان
				ایجاد انگیزه و علاقه در افراد از سطح مدارس و دانشگاه‌ها
				ایجاد محیط کاری توأم با اعتماد و صداقت در میان مشارکت کنندگان
			الگو برداری از سازمان‌های موفق	
			بهبود سرعت و کیفیت ارتباطات مشارکت کنندگان	

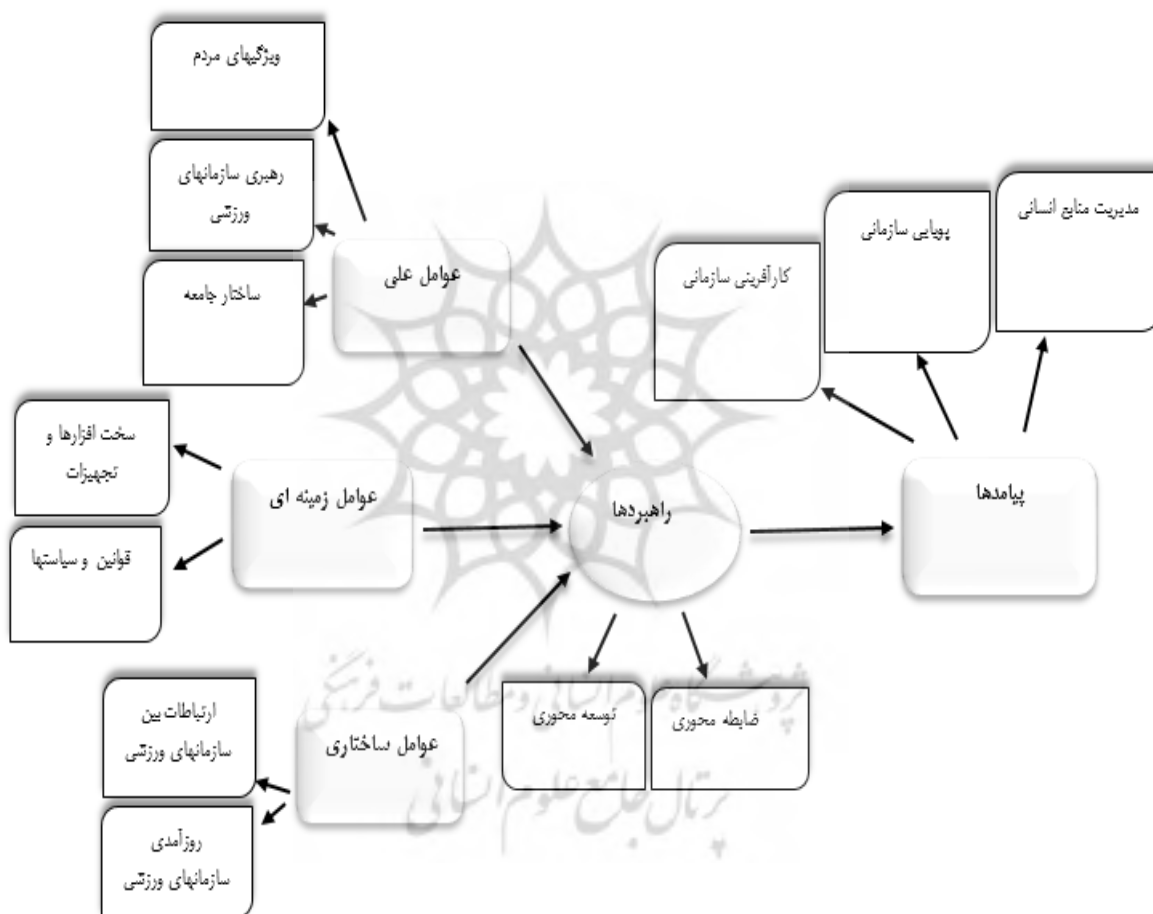
پیامدها: پیامدها نتایجی هستند که از راهبردها و کنش‌های مربوط به مقوله محوری حاصل می‌شود:

جدول ۵ - دسته‌های مفهومی تشکیل‌دهنده مفاهیم پیامدها

مقوله اصلی	زیرمقوله	گویه مرتبط	معرف	
پیامدهای تأثیرگذار در شکل‌دهی ارائه الگوی نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران	مدیریت منابع انسانی	تعهد کارکنان	احساس مسئولیت بالای مشارکت کنندگان در قبال وظایف محوله	
		ظرفیت‌سازی در کارکنان	تعهد بالای اعضای سازمان نسبت به اهداف و نقش خود	
		یادگیری سازمان	ارتقای توانمندی‌های کیفی مشارکت کنندگان	
	پویایی سازمانی	یافته	انعطاف‌پذیری مشارکت کنندگان در مواجهه با مسایل	
		کسب مزیت رقابتی	اشاعه آموخته‌های مشارکت کنندگان	
		تعالی سازمانی	مشارکت و یادگیری مداوم مشارکت کنندگان برای ارتقاء عملکرد	
	کارآفرینی سازمانی	سودآوری		یکپارچه‌سازی و هماهنگ نمودن دانش جهت دستیابی و حفظ مزیت‌های رقابتی
				دنبال کردن بهترین راهکارها و رویه‌ها به منظور سازگاری با تغییرات
				دستیابی به پیشرفت و عملکرد متعالی در ورزش
				مطالبه‌گری از مسئولین
				دستیابی به بهره‌وری مشارکت کنندگان
				انجام کارهای خلاقانه توسط مشارکت کنندگان
				توسعه گردشگری ورزشی با برگزاری مسابقات
ارزش آفرینی از طریق به کارگیری دانش در مشارکت کنندگان				
			نیل به اهداف سازمانی با سود دهی بالا در جامعه	
			مشارکت در ارزش افزوده	

ترسیم الگو

الگوی‌هایی براساس الگوی فوق و یافته‌های حاصل از مرحله تحلیل محتوا است که بر آن اساس می‌توان هر یک از متغیرهای مکنون (ابعاد) را به همراه متغیرهای مشاهده‌پذیر (کدها) را در قالب یک الگوی ترسیم الگوی ارائه کرد. در این پژوهش با رویکردی جدید و با استفاده از روش‌های کاربردی که برای نخستین بار در حال انجام است، تحلیل‌ها و نتیجه‌گیری حاصل شده است، علی‌رغم اینکه در برخی از مطالعات به بررسی شیوه‌های مشارکت بخش خصوصی در فعالیت‌های ورزشی پرداخته شده است اما به علت متفاوت بودن شرایط می‌توان با توجه به رویکرد جامع این پژوهش، انجام آن را در حوزه مدیریت ورزش دانست. در پایان با توجه به اینکه پژوهشی که بصورت جامع، هم فرایند طراحی الگو و هم، سنجش الگوی مورد نظر را در قالب یک پژوهش انجام داده باشد، مشاهده نشده است، نوآوری در این پژوهش را نمایان می‌کند.

شکل ۱ - الگوی مفهومی مشارکت مردمی بر توسعه پایدار ایران

در شکل ۱ الگوی عوامل علی شامل مردم، رهبری سازمان‌های ورزشی و ساختار فرهنگی جامعه به عنوان عوامل پایه در توسعه مشارکت پایدار شناسایی شدند و مشخص شد که مردم با توجه به مشکلات اقتصادی و همه‌گیری بیماری کرونا تمایلی به ورزش و مشارکت در آن ندارند و رهبران سازمان‌های ورزشی نیز به علت نداشتن دانش لازم و مدیریت غیرتخصصی وضعیت را بدتر کرده‌اند. همچنین در عوامل زمینه‌ای، بحث سخت افزارها و قوانین و سیاست‌های حاکم مشخص شدند، از آنجایی که، وظیفه اصلی دولت، نظارت، کنترل و هدایت است و امروزه دولت‌ها در نظام‌های مختلف اقتصادی و سیاسی، عمدتاً، سیاست‌گذاری و جهت‌گیری کلان ملی و منطقه‌ای را بر عهده داشته و تلاش می‌کنند بخش خصوصی را، در راستای اجرای اهداف خود قرار دهند و با توجه به اینکه، دولت، سرمایه‌گذاری هنگفتی در ورزش کشور داشته است، بررسی عملکرد نشان‌می‌دهد استفاده بهینه‌ای از منابع سرمایه‌ای موجود کشور نشده است. در عوامل ساختاری، ارتباط بین سازمان‌ها و

روزآمدی آنها مطرح گردید و مشخص شد که توزیع غلط تجهیزات و امکانات با توجه به جمعیت هر منطقه و همچنین کمبود و ناکافی بودن منابع مالی سازمان تربیت بدنی برای ایجاد اماکن ورزشی مشکل اساسی است که معضل کمبود مکان‌های ورزشی با اعتبارات فعلی حل نخواهد شد. اما برای رفع مشکلات، توجه به راهبردهای سازمانی که شامل تدوین برنامه استراتژیک برای مشارکت مردمی در سازمان ورزش و استفاده از ابزارهای کنترلی و ارزیابی برای اطمینان از اثربخشی کارهای تیمی و مشارکتی در ورزش در کنار ایجاد محیط کاری توأم با اعتماد و صداقت در میان مشارکت کنندگان، برای بهبود ارتباطات شخصی و میان فردی در میان آنها می‌تواند زمینه پایداری را فراهم کند. ضمن اینکه اگر در جامعه توجه به استارت آپ‌ها و کارآفرینان بیشتر باشد، احساس مسئولیت بالای مشارکت کنندگان در قبال وظایف محوله بالا رفته و انجام کارهای خلاقانه به وسیله آنان صورت گرفته و همچنین انعطاف‌پذیری مشارکت کنندگان در مواجهه با مسایل بیشتر می‌شود.

بحث و نتیجه گیری

با توجه به آنکه مطالعات زیادی در مورد عوامل تاثیرگذار در شکل‌دهی ارائه الگوی نقش ورزش بر توسعه پایدار ایران صورت گرفته است اما تا حال حاضر پژوهشی به صورت مشخص به طراحی الگو نپرداخته است، نتایج مشخص کرد که، عوامل علی و ساختاری در سازمان‌های ورزشی سبب زمینه‌یابی محیطی، عملیات مدیریتی و کیفیت بخشی خدمات در نهایت باید از طریق تقویت متغیرهای فردی سبب افزایش تقاضامحوری و استمرار سهم ورزش در توسعه پایدار ایران شده است. مهمترین دستاورد این تحقیق این است که تاکنون، مدیران و دست‌اندرکاران ورزش به مباحثی که هم شامل عوامل فردی و فرهنگی و هم بازاریابی باشد توجه نداشته‌اند هر چند که در مطالعات گذشته، نتایجی به دست آمده که نشان می‌دهد مدیران به طور مثبت و قابل توجهی در توسعه ورزشی کشور سهم دارند (Nazarii et al., 2020) اما به آن توجه مبسوطی ندارند. رسانه‌های جمعی، سازمان‌ها و نهادهای ورزشی، مسئولان و برنامه‌ریزان ورزشی سهم مهمی در توسعه مشارکت مردمی در ورزش دارند (Nazari, 2021a, 2021b). همچنین شاخص‌های فرهنگی اجتماعی ورزش بر توسعه پایدار تأثیر دارد (Dai & Menhas, 2020) که شاخص‌ها و عوامل مشخص شده در همه این تحقیق‌ها تا حدی با عوامل تحقیق حاضر همسو است. ضمناً محققان در مطالعات خود عواملی مانند: اعطای موافقت اصولی به صورت سهل و آسان برای احداث اماکن ورزشی، ارتباط مؤثر با مراکز ورزش موفق در دنیا، حذف دیدگاه جنسیتی در خصوص ورزش، نگهداری و بهبود ورزشگاه‌ها و تجهیزات مورد نیاز اختصاصی ورزش همگانی و قهرمانی، استانداردسازی فعالیت‌های مربوط به ورزش همگانی و قهرمانی، بهره‌گیری از فن‌آوری‌های نو در آموزش و ترویج ورزش، استفاده از ابزارهای کنترلی و ارزیابی برای اطمینان از اثربخشی کارهای تیمی و مشارکتی در ورزش و تدوین برنامه استراتژیک برای مشارکت مردمی در ورزش را زمینه‌ساز توسعه دانستند. مهمترین علت همسویی از آنجا ناشی می‌شود که، امروزه با توجه به نقش مهم ورزش در سلامتی آن به صورت یک فرهنگ درآمدی است، فرهنگ مقوله‌ای پایه برای سایر مقوله‌های مطرح شده در الگو می‌باشد. اکثر مصاحبه‌شوندگان جهت افزایش مشارکت مردم در ورزش به بازاریابی ورزشی اشاره داشتند و آن را امری بدیهی در توسعه پایدار ورزش می‌دانستند. تأکید بر مشارکت نهادهای مردمی و تشویق و ترغیب شهروندان به مشارکت در فرآیند برنامه ورزشی با استفاده از مکانیزم‌های خصوصی‌سازی در بسیاری از کشورها است. مشارکت فعال مردم در فرآیند طراحی و مردمی کردن فرآیند موجب می‌شود که ساختار فضایی و ترکیب فعالیت‌های مختلف در شهر و سیمای آن از تنوع لازم برخوردار بوده و بنابراین نیازهای گروه‌های مختلفی از جامعه را برآورده سازد. در نظر گرفتن راه‌حل‌های متعدد برای مسئله این امکان را فراهم می‌سازد که ارتباط مستقیمی بین اهداف طراحی و راه‌حل پیشنهادی برقرار شده و اطمینان حاصل شود که راه‌حل انتخابی بیشترین نسبت را با اهداف طرح داشته باشد. در توسعه مشارکت پایدار مردم با توجه به مشکلات اقتصادی و همه‌گیری کرونا تمایلی به ورزش و مشارکت در آن ندارند، رهبران سازمان‌های ورزشی نیز به علت نداشتن دانش لازم و مدیریت غیرتخصصی وضعیت را بدتر کرده‌اند. همچنین از آنجایی که، وظیفه اصلی دولت، نظارت، کنترل و هدایت است و امروزه دولت‌ها در نظام‌های مختلف اقتصادی و سیاسی، عمدتاً، سیاست‌گذاری و جهت‌گیری کلان ملی و منطقه‌ای را برعهده داشته (Seirafian Boboldashti, Nazari, & moshkelgosh, 2022) و تلاش می‌کنند بخش خصوصی را، در راستای اجرای اهداف خود قرار دهند و با توجه به اینکه،

دولت، سرمایه‌گذاری هنجاری در ورزش کشور داشته است بررسی عملکرد نشان می‌دهد استفاده بهینه‌ای از منابع سرمایه‌ای موجود کشور به عمل نیامده است. مشکل دیگر، توزیع غلط تجهیزات و امکانات با توجه به جمعیت هر منطقه و همچنین کمبود و ناکافی بودن منابع مالی سازمان تربیت‌بدنی برای ایجاد اماکن ورزشی است. ضمن اینکه اگر در جامعه توجه به استارت آپ‌ها و کارآفرینان بیشتر شود، احساس مسئولیت بالای مشارکت‌کنندگان در قبال وظایف محوله بالا می‌رود و انجام کارهای خلاقانه توسط مشارکت‌کنندگان صورت گرفته و همچنین انعطاف‌پذیری مشارکت‌کنندگان در مواجهه با مسایل بیشتر می‌شود. بنابراین مشارکت جدی بخش خصوصی در احداث و نگهداری اماکن ورزشی و تجهیز آنها در سطح محلات، با توجه به محدودیت منابع مالی و سایر مشکلات اجرایی سازمان تربیت‌بدنی و شهرداری‌ها از اهمیت بسزایی برخوردار است. نحوه مشارکت بخش خصوصی در فعالیتهای ورزشی نهایتاً منجر به گسترش اماکن ورزشی در فضای شهری و توزیع متعادل امکانات و وسایل تفریحی و ورزشی برای دسترسی تمام شهروندان به این فضا می‌شود. بنابراین آگاهی از توان و محدودیت‌های بخش خصوصی، نحوه سرمایه‌گذاری آن در ورزش، چگونگی مشارکت فعال آن در بخش ورزش باعث می‌شود، سازمان‌های دولتی در احداث و اداره فضای ورزشی و گسترش و تجهیز آن به مشارکت نهادهای خصوصی بهای بیشتری دهند. بنابراین چنین نتیجه‌گیری می‌شود که برای افزایش سرانه ورزش در شهرها و استفاده تمام شهروندان از امکانات ورزشی به مشارکت بخش خصوصی و مردمی نیاز مبرمی احساس می‌گردد.

References

- Asare Dezfuli, M., Alam, S., & Zarghami, M. (2018). Strategic Planning of Development of Sport for All in the National Iranian Oil Company. *Contemporary Studies On Sport Management*, 8(15), 45-60.
- Bentley, M. R., Patterson, L. B., Mitchell, N., & Backhouse, S. H. (2021). Athlete perspectives on the enablers and barriers to nutritional adherence in high-performance sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 52, 101831.
- Dai, J., & Menhas, R. (2020). Sustainable development goals, sports and physical activity: the localization of health-related sustainable development goals through sports in China: a narrative review. *Risk management and healthcare policy*, 13, 1419.
- Hozhabri, K., Ramezani Nejad, R., & Shaji, R. (2021). Snakes and Ladders of Sustainable Development Through Sport in Iran. *Sport Management Studies*, 13(67), 259-287.
- Johnson, S., Van Hoyer, A., Donaldson, A., Lemonnier, F., Rostan, F., & Vuillemin, A. (2020). Building health-promoting sports clubs: a participative concept mapping approach. *Public Health*, 188, 8-17.
- Khoshbakhti, J., Nasseh, M., & Nakhzari Moghadam, M. (2021). strategies of competitive sport development in South Khorasan with grounded theory. *Sport Management and Development*, 10(4), 90-91.
- Nasirzadh, A. M., Frahani, Z., & Soltanian, L. (2019). Obstacles and Challenges of University Students' Sports Marketing (Case Study: Payame Noor University). *Applied Research in Sport Management*, 8(1), 43-56.
- Nazari, R. (2021). The Analysis of Strategic Ecology of Sports Tourism. *Sports Business Journal*, 1(1), 153-162. doi: 10.22051/sbj.2021.36941.1009
- Nazari, R., Tabatabaei, M., & Karimian, J. (2017). An analysis of the barriers to implementing Isfahan sports strategic plan Based on the fortune model. *Journal of Sport Management*, 9(1), 99-112.
- Nazari, R., Yaghmaei, L., & Sohrabi, Z. (2016). Strategic plan of land logistics of Isfahan sports sector. *Journal of Sport Management*, 8(5), 665-680.
- Nazarii, R., Rafeei Dehkordi, F., & Ramezani Nejad, R. (2020). Providing a political behavior model in the strategic decision-making of Iranian sports managers. *Scientific Journal Of Organizational Behavior Management in Sport Studies*, 7(3), 45-58.

- Pavlidis, A. (2020). Being grateful: Materialising 'success' in women's contact sport. *Emotion, space and society*, 35, 100673.
- Qin, P., & Liu, Y. (2020). Driving path of the socialization and sustainable development of sports resources in Shaanxi Universities under the background of supply-side reform. *Sustainable Computing: Informatics and Systems*, 28, 100400.
- Rajesh, C., Hussain, S., & Cherappurath, N. (2021). Role of socio-economic status and emotional intelligence on sports attainments: a cross-sectional study with women athletes in Kerala, India. *Materials Today: Proceedings*, 37, 2334-2340.
- Schulenkorf, N., & Sherry, E. (2021). Applying intergroup contact theory to sport-for-development. *Sport Management Review*, 24(2), 250-270.
- Seirafian Boboldashti, Mehran, Nazari, R., & moshkelgosha, e. (2022). The Model of factors affecting Crisis Management in Sports Organizations: Passive Defense Approach. *Knowledge Management in Sport Journal*, 2(1), 48-61. doi: 10.30495/kmsj.2021.686069

Presenting a model of the role of sports on the sustainable development of Iran

Azam Azadi,¹ Ghasem Rahimi² Rasool Nazari³

¹ Ph.D Student of Sports Management Department, Faculty of Sports Sciences, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran. ² Assistant Professor of Sports Management Department, Faculty of Sports Sciences, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran. ³ Associate Professor of Sports Management Department, Faculty of Sports Sciences, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

rahimi_gh@yahoo.com

Received: 2022-10-27 Accepted: 2022-12-20

Abstract,

The present study aims to provide a model of the role of sport on sustainable development in Iran. The research method was grounded pluralism theory in data. According to the research, initially using library studies, the elements of participation were identified. After in-depth interviews with 17 operational and scientific experts, the theme analysis method was used to extract the elements and group them. The output of this step was to identify 92 indicators in the form of 5 main dimensions and 12 sub-dimensions. Convergent and divergent validity was used to determine the validity, which all results were satisfactory. The results showed that for the sustainable development of Iran with regard to through sports, preparation and formulation of a strategic plan for public and championship sports, officials' attention to the capacity of the private sector in sports activities and expansion of sports venues in urban space and balanced distribution of facilities and Recreational and sports equipment is essential for all citizens to have access to this space. But to solve the problems, pay attention to organizational strategies, including the development of a strategic plan for public participation in the sports organization and the use of control and evaluation tools to ensure the effectiveness of teamwork and participation in sports along with creating a work environment with trust and honesty among participants. It can provide a platform for sustainability to improve personal and interpersonal communication among participants. Causal and structural factors in sports caused the environmental context, management operations and service quality, finally, through the strengthening of individual variables, it must have caused the increase in demand-oriented and the continuation of the contribution of sports in the sustainable development of Iran.

Keywords: Sustainable development, sports, public sports, championship sports.